

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. Veteres tamen hanc provinciarum divisionem vetustæ consuetudini tribuerunt. De jure metropolitico trium præcipuarum metropoleon, Romanæ, Alexandrinæ, & Antiochenæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

niarumque Episcopos in provincias fuisse distributos, legimus apud Cyprianum. Quare secundum propositam ab Augustino regulam affirmare oportet id ex traditione apostolica esse quod ab initio Ecclesie observatum, à nullo tamen generali Concilio præscriptum fuit.

VIII. Quæ ratio Apostolos impulerit ad imitandum in sua illa provinciarum institutione exemplum Imperij, præclare admodum explicavit Synodus Antiochena: quæ Metropolitanos ait institutos esse in civitate quæ provinciæ caput erat, quoniam in illam omnes confluunt pro negotiorum suorum utilitatibus: *Propter quod ad metropolim omnes undique, qui negotia videntur habere, concurrunt.* Opportunitas itaque & commoditas populorum effecit ut in Ecclesia ratio haberetur dignitatis quam civitas illa obtinebat in Imperio. Atque in ea parte adeo religiosi fuere veteres ut tametsi magna esset eorum reverentia erga urbem Hierosolymorum, (quæ metropolis fidei erat, ut cum Cyrillo loquar; & ubi sanctus Iacobus Apostolus episcopatus munia exercuerat; quam ob rem eorum Episcopus eo in honore erat, ut primum post Episcopos Romæ, Alexandria, & Antiochiæ locum teneret) nihilominus, quantum ad jurisdictionem, subiectus erat Episcopo civitatis Cæsareæ Palæstinæ, ut constat ex canone septimo Synodi Nicænæ. Neque obscura hujus institutionis ratio est. Nam Cæsarea provinciæ illius caput & metropolis erat, jam inde à temporibus Vespasiani: qui post excisa Hierosolyma proconsulatum Iudææ transfulerat Cæsaream, ut in Constitutione Novella c111. Imp. Iustiniani adnotatum est. Nam si translatio illa facta non fuit statim post relegationem Archelai Regis Iudæorum, in cuius contumeliam regnum illud publicatum, fisco Imperij addictum est, quæ fieri potuit ut Proconsul, spretis Hierosolymis, apud Cæsaream urbem maritimam moraretur? quod ex actis Apostolorum liquet. Episcopus sanè Hierosolymitanus semper subiectus fuit Episcopo Cæsareæ, donec Hierosolymorum episcopatus in patriarchatum erectus est auctoritate rescriptorum Imp. Theodosij; tributis videlicet huic novo patriarchatu provinciis Phœnicie, Arabia, & Palæstinæ, à patriarchatu Antiocheno resectis. Sed cum huic institutioni intercessissent Patriarchæ Antiocheni, certamini illi finem fecere conventiones inter Juvenalem Episcopum Hierosolymorum & Maximum Antiochenum inita; quibus placuit ut Phœnicie duæ & Arabia Maximo redderentur, tres verò Palæstinæ ad Dicc-

cesim Episcopi Hierosolymitani pertinerent. Conventiones illas approbavit Synodus Calcedonenfis, & Iudices item imperiales.

Hoc Metropolitanorum in primariis provinciarum urbibus constituendorum consilium secutus est Isidorus Mercator in sua Collectione. in quam etiam sententiam iverunt Ioannes VIII. Leo IX. & Gregorius VII. Pontifices Romani, & Gratianus in Decreto Dist. lxxx. & xcix.

IX. Enimvero licet, ut ego quidem existimo, formam distribuendarum provinciarum & Metropolitanorum instituendorum Apostoli tradiderint; quia tamen id nullibi in sacris Scripturis præceptum est, & præterea executio & singularis institutio processu dein temporis facta est Episcoporum curæ, qui Ecclesiis apostolicis præsidebant fundatis ab Apostolis, duo quædam notatu valde digna contingere. Primum enim de factum est ut veteres hanc provinciarum divisionem, non ipsis Apostolis, sed patribus & vetustæ consuetudini tribuerint. Unde pariter factum ut Episcopi magnarum urbium, cum Episcopos ad novas provincias fundandas mitterent, eximium quoddam jus in ceteras Ecclesias sibi reservarent; quod ei privilegio respondebat quo ratione originis potiuntur erga colonias à se deductas ex urbes quæ inde *Mares* appellantur à veteribus. Ius autem illud situm erat in quodam veluti obsequio & reverentia; quæ validiora erant vel remissiora inter Ecclesias juxta uniuscujusque possessionem, quam servari præcipit Concilium Nicænum canone sexto.

Episcopi trium magnarum urbium Imperij Romani, Romæ videlicet, Alexandria, & Antiochiæ, jure illo singulari potiebantur in plerasque provincias, ut ceteris præminerent. Episcopus enim Romanus Episcopos instituit in Italia, Gallis, Hispaniis, Africa, & Insulis. Quam ob rem, provinciarum illarum Episcopi suum caput esse Romanum fatebantur, ut scribit Innocentius primus in epistola ad Decentium Eugubinum. Ob eandem causam Ægyptus Episcopum Alexandria velut Patriarcham suum agnoscebat; & provinciæ Dioceseos orientalis Antiochenum. Præterea ceteræ Ecclesie apostolicæ, tametsi ab eorum Episcoporum patriarchatu non penderent, magnos illis honores habebant, contemplatione dignitatis urbium in quibus illi erant instituti, & ob reverentiam Petri episcopatus eorum institutoris. Nam Roma erat orbis domina, Alexandria, secunda Romani Imperij civitas, eò quod Ægyptiaci regni caput esset; Antio-

Concil. Antioch.
c. 7.

Tacit. lib. 11.
Histor. ait Cæsaream esse Iudææ caput.

Concil. Calced.
Ab. v. 11.

Isid. VIII. ep. 6.
Leo IX. ep. 1.
Gregor. VII. dist. 11.
Dist. 11.

vid. h. imp.
5.

So.

1. 1.
dele

chia verò, tertia, quòd Regina Orientis ef-
set, in eaque Reges Seleucidarum sedes fixif-
sent; ut testantur Strabo, Herodianus, ali-
que veteres.

X. Attamen dissimulanda non est infig-
nis difficultas quæ nostram hanc opinio-
nem de distributione provinciarum ab Apo-
stolis facta impugnare videtur, eo videlicet
argumento, quòd divisio quæ deprehendi-
tur in subscriptionibus Concilij Nicæni,
Ephesini, & Chalcedonensis, omnino simi-
lis est ei quæ ab Imperatore Constantino
peracta est in Imperio, ita ut & provinciæ
& Dioceses ecclesiasticæ, id est, magna illa
provinciarum inter se junctarum corpo-
ra, similes sint iis quas Constantinus in Im-
perio instituit, quando creavit Præfectos
prætorio & eorum Vicarios. Vnde factum
ut Concilium Constantinopolitanum Trium
Dioceseon, *Asiane, Ponticæ, & Thracicæ*, men-
tionem faciat, præter Dioceses Orientis
& Ægypti. Occidens insuper duas in Italia
Dioceses habebat, unam in Galliis, aliam in
Hispania, aliam item in Africa, ac demum in
Illyrico unam.

XI. Adversus hæc argumenta excipi po-
test, post Apostolorum tempora innovatio-
nem quandam circa provincias evenisse: quæ
tamen veterem illam metropoleon institu-
tionem non abolevit, sed auxit, eamque il-
lustriorem fecit. Primum enim provinciæ
quæ immensum patebant, in duas vel tres
in laterculo Ecclesiæ sectæ sunt post Apo-
stolorum tempora, cum id in Imperio fa-
ctum fuisset ab Imperatoribus pro utilitate
Reipublicæ. Exempli causa; Africa, quæ
ab uno tantum Metropolitano regebatur,
id est, Episcopo Carthaginis, divisa est in
sex provincias ecclesiasticas. Galatia, quæ
viventem Paulo una tantum provincia fuit, in
primam dein & secundam secta est in Im-
perio & in Ecclesia. quod evenit etiam Cap-
padociæ & Ponto. Idem quoque factita-
tum in Gallia; quæ cum ab Augusto divisa
esset in partes quatuor, in plures dein ab
Hadriano secta est, diu tamen antè quam
Dei religio per omnem Galliam suscepta
esset.

XII. Excipi dein potest, novum diver-
sarum provinciarum simul junctarum
corpus à Constantino introductum esse sub
nomine Dioceseon, eique formulæ se ad-
dixisse patres Constantinopolitani in admi-
nistranda Ecclesia; ut patet ex canone se-
cundo Concilij Constantinopolitani, & ex
Socrate, qui ait Imperatorem approbasse
hanc provinciarum ecclesiasticarum unio-
nem; extatque ejus de ea re lex in Codice
Theodosiano. *Quin & Theodoretus hanc*
Tom. II.

divisionem Dioceseon Concilio Constanti-
nopolitano tribuit in epistola ad Flavianum.
Ea tamen cautio adhibita est in illa provin-
ciarum unione quæ Diocesim conficiebant,
ne quid decideret de juribus provinciarum
à Concilio Nicæno confirmatis; iis tantum
exceptis quæ infra explicabo.

CAPVT II.

Synopsis.

I. Concilia quadam provincialia fortimò con-
gregabantur, videlicet pro peragendis electionibus &
ordinationibus Episcoporum. Alia verò certa erant,
& canonum decretis statuta; in quibus causa ecclesia-
stica desinebantur.

II. Primum illud conventuum genus, Concilium
est. Ex Hincmaro, & Concilio Antiochæno. In Con-
cilio hujusmodi, electiones discutiebantur, non perage-
bantur.

III. Quod in Oriente obtinuit, & in Occidente.
Aliiter tamen visum quibusdam viris eruditissimis: quo-
rum sententia refellitur.

IV. Episcopi, ante Concilium Nicænum, clerici
ac plebis suffragio eligebantur; ex Cypriano, Conci-
lio Nicæno, Constantino Imperatore, & aliis.

V. Confirmatio electionis pertinebat ad Metro-
politani & ad Episcopos comprovinciales. Suffragium
fraternitatis, & judicium Episcoporum, apud Cy-
prianum, explicatur. *Vfus ille ascendit de tra-
ditione divina & apostolica observatione, ex Cy-
priano.*

VI. Eadem consuetudo vigeat etiam post Conci-
lium Nicænum. Probatum ex Concilio Chalcedonen-
si, & ex Iuliano. Genuinus sensus canonis xlii.
Laodiceni explicatur.

VII. Græcis tandem placitum ut Episcoporum
electiones à solis provincia Episcopis fierent. Ita visum
patribus secunda Synodi Nicæna. *Dei genitrix halluci-
natio Zonara, Balsamonis, & Mathæi Blastaris.
Vox hæreticæ apud auctores ecclesiasticos significat
semper ordinationem.*

VIII. Robustius laicos ab electionibus Episco-
porum removit Orlava Synodus, cujus ea de re canon
extat in versione Anastasij.

IX. In Occidente, serò laici exclusi sunt ab ele-
ctionibus Episcoporum. Ius illud translatum ad Ca-
nonicos Ecclesiarum cathedralium sub finem seculi
duodecimi. Reges tamen Francorum fruebantur qui-
busdam privilegiis, quæ explicantur.

X. Ex iis quæ dicta sunt deprehenditur verus sen-
sus Concilij Nicæni primi. Dionysius Exiguus hære-
ticiæ veritatis ordinationem.

XI. Electio Episcopi approbari debet ab Episco-
pis provincia. Oratio autem à tribus saltem Episco-
pis est peragenda. Confirmatio, sive ad hoc, perti-
net ad Metropolitanum. In dissidio obtinere debet sen-
tentia plurimorum.

XII. Decretum electionis scripto fiebat. Iudi-
cium, & dein ordinatio, ad Metropolitanum & Episco-
pos comprovinciales pertinent. Probatum multis au-
thoritatibus.

XIII. Divisi eligentium votis, arbitrium dis-
cordia referendum est ad Metropolitanum; cuius jus

Z